

DKO-WEK.055.42.2026.MT

Warszawa, 19 sierpnia 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 18474

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posła na Sejm RP Pana Marcina Józefaciuka w sprawie luki edukacyjnej dotyczącej chłopców i obowiązku analizowania danych według płci.

Szanowny Panie Pośle,

w związku z interpelacją z 15 lipca 2026 r. w sprawie luki edukacyjnej dotyczącej chłopców i obowiązku analizowania danych według płci, uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹ analizowanie wyników egzaminów zewnętrznych oraz składanie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania corocznych sprawozdań dotyczących wyników tych egzaminów należy do zadań² Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

W zakresie poruszonym w interpelacji, tj. dotyczącym płci zdających, przedstawiam poniżej podstawowe parametry statystyczne przekazane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną dotyczące egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego przeprowadzonego w 2026 r.:

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 881, z późn. zm. – dalej: *ustawa o systemie oświaty*.

² Zgodnie z art. 9a ust. 2 *ustawy o systemie oświaty*.

Tabela 1. Podstawowe parametry statystyczne dla egzaminu ósmoklasisty 2026 w podziale na płeć

			Liczebność	Średnia	Mediana	Maksimum	Minimum	Dominanta	Odchylenie standardowe
język angielski	Płeć	K	178 705	74	85	100	0	100	28
		M	183 398	72	85	100	0	100	29
język francuski	Płeć	K	37	80	95	100	11	100	29
		M	19	70	82	100	13	100	30
język hiszpański	Płeć	K	90	76	96	100	7	100	32
		M	46	79	94	100	13	100	30
język niemiecki	Płeć	K	2 191	61	62	100	7	100	28
		M	1 788	55	49	100	5	100	30
język rosyjski	Płeć	K	499	77	91	100	11	98	27
		M	506	73	87	100	9	95	27
język włoski	Płeć	K	9	73	87	100	15	15 ^a	29
		M	8	58	65	98	11	84	36
matematyka	Płeć	K	173 052	55	57	100	0	87	28
		M	177 141	55	57	100	0	83	28
język polski	Płeć	K	173 106	69	71	100	0	76	17
		M	177 159	60	62	100	0	67	19

a. Istnieje wiele wartości modalnych. Podano wartość najmniejszą

Tabela 2. Zdawalność ogólna egzaminu maturalnego 2026 w podziale na płeć

	liczba zdających	nie otrzymało świadectwa dojrzałości	otrzymało świadectwo dojrzałości	odsetek sukcesów
kobiety	176 924	33 592	143 332	81,0%
mężczyźni	144 390	27 198	117 192	81,2%
kraj	321 314	60 790	260 524	81,1%

dla tegorocznych absolwentów, obecnych na wszystkich przedmiotach obowiązkowych

Tabela 3. Podstawowe parametry statystyczne dla egzaminu maturalnego dla przedmiotów obowiązkowych 2026 w podziale na płeć wraz z odsetkiem sukcesów

			Liczebność	Średnia	Minimum	Maksimum	Mediana	Dominanta	Odchylenie standardowe	Odsetek sukcesów*
język angielski poziom podstawowy	płeć	K	174 881	78	0	100	88	97	24	94%
		M	143 693	79	0	100	88	97	22	95%
język francuski poziom podstawowy	płeć	K	155	77	13	100	82	82	20	96%
		M	80	77	18	100	81	100	20	98%
język hiszpański poziom podstawowy	płeć	K	445	78	10	100	85	100	22	96%
		M	226	79	10	100	83	100	18	97%
język niemiecki poziom podstawowy	płeć	K	1 747	69	10	100	75	100	26	92%
		M	1 126	73	10	100	82	98	25	93%
język rosyjski poziom podstawowy	płeć	K	1 102	77	7	100	90	97	26	91%
		M	710	78	2	100	90	97	26	91%
język ukraiński poziom podstawowy	płeć	K	73	89	10	100	92	93	14	97%
		M	42	86	48	100	88	92	10	100%
język włoski poziom podstawowy	płeć	K	71	78	13	100	88	97	24	93%
		M	30	84	15	100	90	88a	18	100%
matematyka poziom podstawowy	płeć	K	178 387	58	0	100	58	52	25	85%
		M	145 838	60	0	100	60	98	26	87%
język mniejszości białoruski poziom podstawowy	płeć	K	52	70	42	100	67	100	16	100%
		M	35	65	26	100	60	100	22	97%
język mniejszości litewski poziom podstawowy	płeć	K	21	72	48	92	76	78	12	100%
		M	8	69	60	84	64	64	9	100%
język mniejszości ukraiński poziom podstawowy	płeć	K	25	81	38	100	88	88	17	100%
		M	21	80	44	96	82	80a	12	100%
język polski poziom podstawowy	płeć	K	178 511	62	0	100	63	68	18	95%
		M	145 957	55	0	100	57	57	18	92%

a. Istnieje wiele wartości modalnych. Podano wartość najmniejszą

*liczone dla absolwentów tegorocznych obecnych na wszystkich przedmiotach obowiązkowych

Analiza wyników egzaminów zawodowych, zawartych w raporcie z monitoringu karier absolwentów szkół ponadpodstawowych³, absolwentów rocznika 2024⁴, nie wskazuje na występowanie jednolitego wzorca różnic pomiędzy kobietami i mężczyznami. Należy przy tym uwzględnić, że do egzaminów zawodowych przystępuje większa liczba mężczyzn niż kobiet, co wynika ze struktury kształcenia zawodowego – mężczyźni stanowią większość uczniów branżowych szkół I stopnia oraz wielu zawodów nauczanych w technikach. Z kolei

³ prowadzonego na podstawie art. 26b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820) – dalej: *ustawa - Prawo oświatowe*.

⁴<https://www.gov.pl/web/edukacja/monitoring-karier-absolwentow-publicznych-i-niepublicznych-szkol-ponadpodstawowych-edycja-2026>

w szkołach policealnych większość zdających stanowią kobiety, co odzwierciedla strukturę zawodów prowadzonych w tym typie szkół. Sama liczba osób przystępujących do egzaminów nie stanowi jednak miary osiąganych wyników.

Dane z monitoringu wskazują, że w przypadku techników kobiety częściej uzyskują dyplom zawodowy niż mężczyźni – dyplom otrzymało 87% absolwentek wobec 79% absolwentów. Jednocześnie 11% mężczyzn i 8% kobiet uzyskało certyfikaty kwalifikacji zawodowej, natomiast 4% mężczyzn i 5% kobiet nie uzyskało ani dyplomu, ani certyfikatów kwalifikacji zawodowych. Oznacza to, że różnice między płciami dotyczą przede wszystkim kompletności potwierdzenia wszystkich kwalifikacji wymaganych do uzyskania dyplomu, a nie poziomu zdawalności egzaminu zawodowego.

Podobną tendencję obserwuje się w szkołach policealnych, w których kobiety uzyskują dyplom zawodowy częściej niż mężczyźni. Dyplom zawodowy otrzymało 91% kobiet i 84% mężczyzn. Wyłącznie certyfikaty kwalifikacji zawodowych uzyskało 9% mężczyzn oraz 6% kobiet, natomiast 7% mężczyzn i 3% kobiet nie uzyskało żadnego dokumentu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Wyniki te należy interpretować z uwzględnieniem faktu, że kobiety stanowią zdecydowaną większość absolwentów szkół policealnych, co jest konsekwencją specyfiki zawodów, w których prowadzone jest kształcenie.

W przypadku branżowych szkół I stopnia wyniki egzaminów należy interpretować z uwzględnieniem specyfiki tego typu kształcenia. Wśród absolwentów 80% kobiet i 71% mężczyzn uzyskało dyplom zawodowy lub świadectwo czeladnicze, 5% kobiet i 6% mężczyzn uzyskało wyłącznie certyfikat potwierdzający kwalifikację w zawodzie, natomiast 15% kobiet i 23% mężczyzn nie uzyskało żadnego dokumentu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Należy jednocześnie podkreślić, że część absolwentów – będących młodocianymi pracownikami – potwierdza kwalifikacje w systemie egzaminów czeladniczych organizowanych przez izby rzemieślnicze, jednak dane te są niepełne z uwagi na nieprzekazanie informacji przez wszystkie izby rzemieślnicze do Systemu Informacji Oświatowej. Dlatego wyniki dla branżowych szkół I stopnia należy interpretować z ostrożnością.

W strukturze Ministerstwa nie ma wyodrębnionej specjalnej komórki, która prowadziłaby analizy w zakresie wskazanej w interpelacji *sytuacji edukacyjnej dziewcząt i chłopców, obejmującej wyniki, frekwencję, powtarzanie klas, zachowanie, egzaminy i kontynuowanie nauki*. Informuję, że kształtowanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży - zarówno uczniów, jak i uczennic - oraz zachęcanie ich do samodzielnego, jak i zaspokajającego osobiste zainteresowania czytania książek, Ministerstwo Edukacji Narodowej uznaje za kluczowe

w procesie kształcenia i wychowania. Działaniem istotnie wspierającym i promującym czytelnictwo było wdrożenie i realizacja programu rządowego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”. Tylko w ramach Priorytetu 3 tego programu, za którego realizację odpowiadał Minister Edukacji, w latach 2021-2025 udało się zakupić ponad 5,7 mln nowych książek do placówek wychowania przedszkolnego i bibliotek szkolnych.

W zgodnej opinii badaczy i ekspertów czytelnictwo jest aktywnością odzwierciedlającą osobiste nawyki i upodobania, kształtowane w długim okresie, które – podobnie, jak kapitał społeczny – w dużym stopniu współzależą od doświadczeń zdobywanych w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi i znajomymi oraz kompetencji nabywanych w toku

edukacji. Kształtowanie nawyków czytelnictwa powinno przyczynić się także do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, niezależnie od ich miejsca zamieszkania, płci czy pochodzenia.

Motywacje czytelnicze nastolatków są silnie uwarunkowane wpływem środowiska społecznego, w którym dorastają – wysokiemu poziomowi kompetencji i samoocenie umiejętności czytelniczych, motywacji zewnętrznej. Motywacji wewnętrznej towarzyszy wyższy poziom wykształcenia rodziców oraz bogaty zasób domowych i uczniowskich księgozbiorów. Intensywność odczuwania motywacji czytelniczych jest również mocno zależna od płci ucznia. Dziewczęta w porównaniu z chłopcami charakteryzują się silniej odczuwanymi motywacjami wewnętrznymi, szczególnie umiejętnością zaangażowania się w lekturę, objawiającą się chęcią czytania ciekawych dla nich tekstów. Dziewczęta częściej niż chłopcy angażują się w lekturę literatury fikcjonalnej, nawet jeśli muszą pokonywać trudności. Co druga dziewczynka lubi rozmawiać z innymi o książkach, jednak starsze uczennice w większym stopniu angażują się w relacje rówieśnicze towarzyszące praktykom czytelniczym, dzieje się to jednak kosztem komunikacji o książkach w rodzinie. Chłopcy niezależnie od wieku mniej chętnie niż dziewczęta uczestniczą w związanych z czytaniem książkami interakcjach z rówieśnikami i rodziną⁵.

Kwestia wyników badań czytelnictwa pozostaje ważnym zagadnieniem z perspektywy całokształtu polityki edukacyjnej. Znajduje to odzwierciedlenie również w pracach Rady ds. Równego Traktowania, pełniącej funkcję ciała doradczego Ministra Edukacji, w skład której wchodzi Marcin Skrabka – twórca inicjatywy *Męskie Czytanie*. Rokrocznie cieszące się dużym zainteresowaniem raporty poświęcone zagadnieniu stanu czytelnictwa w Polsce publikuje Biblioteka Narodowa.

Międzynarodowe badania edukacyjne, w których Polska bierze udział (PISA, PIRLS, TIMMS, ICILS, ICCS, SSES), przynoszą bardzo dokładne analizy ilościowe wiedzy, umiejętności i postaw polskich uczniów w rozbiciu na płcie. Znajdują się one w ogłaszanych przez Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy raportach końcowych wieńczących te projekty. Można w nich znaleźć wybrane dane i ich interpretacje. Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy (IBE PIB) dysponuje również znacznie szerszym zasobem danych, który umożliwia przygotowanie dodatkowych analiz w odpowiedzi na konkretne potrzeby odbiorców.

W opinii Ministerstwa, wspomniane międzynarodowe badania edukacyjne w dogłębnym i rzetelnym sposób dostarczają wiedzy na temat różnic w poziomie umiejętności kognitywnych, społecznych i emocjonalnych chłopców i dziewcząt. Nie wydaje się więc zasadne organizowanie dodatkowych przedsięwzięć dotyczących tego zagadnienia. Z całą pewnością jednak wymaga ono stałej uwagi i nie można wykluczyć, że wspomniane w zapytaniu poselskim badania jakościowe odbędą się w przyszłości.

Dbając o aktualną diagnozę problemów uczniów i uczennic, Ministerstwo Edukacji Narodowej współpracuje z 45 organizacjami pozarządowymi, które pełnią rolę pomocniczego dialogu oświatowego w powołanym w 2024 roku Zespole do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi. Badania jednej z nich - Fundacji Dajemy

⁵ Załącznik do Uchwały Nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. Program wieloletni Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025

Dzieciom Siłę – pn. „Rówieśnicy 2026” stanowią w resorcie edukacji element analizy sytuacji chłopców i dziewcząt w szkołach, w każdej z pełnionych ról - osób doświadczających przemocy, sprawców przemocy lub obserwatorów.

W zależności od płci obserwuje się różnice w doświadczaniu lub wywoływaniu danej formy przemocy, ale tym bardziej nabiera znaczenia kierowanie działań nie do jednej kategorii uczniów, ale do całej społeczności szkolnej, tworzenie przyjaznego klimatu szkoły, w której bez względu na płeć czy jej odczuwanie każdy znajduje swoje bezpieczne miejsce i przestrzeń do realizacji pasji.

Jednocześnie brak prymatu płci w działaniach profilaktycznych nie wyklucza ich zastosowania w sytuacjach zdeterminowanych wynikami konkretnej diagnozy. Diagnozy prowadzonej w szkole na danej grupie uczniów i uczennic, która uwzględnia zarówno indywidualne cechy rozwojowe, środowisko rodzinne, relacje szkolne, funkcjonowanie w grupie. Te wszystkie elementy oddziałują na daną społeczność szkolną. W jednej placówce sytuacja chłopców może być trudniejsza a w innej potwierdzająca centralne wyniki badań, ale rolą szkoły jest dostrzec aktualne potrzeby wynikające z rzetelnej diagnozy, wynikającej również z obowiązków określonych w przepisach prawa (art. 26 ustawy – *Prawo oświatowe* i art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela*⁶) i zastosować odpowiednie środki.

Z badań wynika, że zdecydowana większość uczniów i uczennic (87%) doświadczyła przynajmniej jednej formy przemocy rówieśniczej w roku poprzedzającym badanie. Nie ulega zatem wątpliwości, że wśród działań planowanych w przyszłym roku szkolnym w programach wychowawczo-profilaktycznych szkoły muszą uwzględnić działania wychowawcze dla uczniów i uczennic jak i działania profilaktyczne dla nich, nie pomijając przy tym działań wobec nauczycieli oraz rodziców.

Ministerstwo Edukacji Narodowej, po przeprowadzonej modernizacji, ponownie udostępniło dla szkół bezpieczne narzędzie informatyczne do diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka – Platformę do diagnozy, które szkoła może wykorzystać także do sprawdzenia jak wygląda np. sytuacja w obszarze przemocy dotyczącej chłopców w ich szkole. Dane ogólne zasilą bazę wiedzy do podejmowania stosownych decyzji nie tylko na poziomie samej szkoły, ale i samorządu, kuratora oświaty oraz MEN.

W materiałach przygotowywanych do wykorzystania przez szkoły podczas *Tygodnia o przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej* Minister Edukacji uwzględni informacje o różnicach w sposobie oddziaływania na rówieśników w grupie oraz o szkodliwości stereotypów.

Ośrodek Rozwoju Edukacji prowadzi platformę rekrutacyjną, na której odbywają się zapisy na poszczególne formy doskonalenia zawodowego, które umożliwiają zdobywanie i doskonalenie kompetencji w różnych obszarach związanych z oświatą. Serwis zawiera listę tematów wszystkich form doskonalenia i szczegółowe informacje o nich, takie jak cele i krótki opis, harmonogram, treści, adresaci, termin i miejsce realizacji, kryteria rekrutacji, warunki uzyskania zaświadczenia o ukończeniu, termin przyjmowania zgłoszeń. Wszystkie szkolenia, które dotyczą obszaru wychowania, profilaktyki, zdrowia zachowują standardy,

⁶ Dz. U. z 2026 r. poz. 515 – dalej: *ustawa – Karta Nauczyciela*.

w których na pierwszym miejscu stawiane jest dobro dziecka, szacunek do jednostki, podmiotowe traktowanie.

W pracach nad polityką przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz bezpieczeństwa w szkołach są uwzględniane wszystkie elementy konieczne do poprawy dobrostanu psychicznego i fizycznego każdego uczestnika i uczestniczki systemu oświaty.

W świetle obowiązujących przepisów dostęp do zawodu nauczyciela jest powszechny i każda osoba, która spełnia warunki określone w art. 9 i art. 10 ust. 5 pkt 2-5 ustawy - *Karta Nauczyciela*, niezależnie od płci, może podjąć pracę na tym stanowisku. Nabory na stanowiska nauczyciela są otwarte. Zgodnie z art. 10 ust. 18 i 19 ustawy - *Karta Nauczyciela* dyrektor szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego ma obowiązek poinformować kuratora oświaty o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli. Informacje o wolnych stanowiskach pracy są udostępniane na stronie podmiotowej kuratorium oświaty.

Stosownie do art. 68 ust. 5 pkt 1 ustawy - *Prawo oświatowe* dyrektor jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami i w szczególności decyduje w sprawach zatrudniania i zwalniania nauczycieli oraz innych pracowników szkoły lub placówki. Zgodnie z art. 11 ustawy - *Karta Nauczyciela* dyrektor szkoły nawiązuje z nauczycielem stosunek pracy odpowiednio na podstawie umowy o pracę lub mianowania na stanowisku zgodnym z posiadanymi przez nauczyciela kwalifikacjami oraz zgodnie z posiadanym przez nauczyciela stopniem awansu zawodowego. Jak wynika z powyższego, obowiązujące przepisy powierzają kompetencje do dokonywania czynności w sprawach z zakresu prawa pracy, w tym podejmowania decyzji w sprawach zatrudniania nauczycieli, wyłącznie dyrektorowi szkoły.

Jednocześnie należy zauważyć, że w świetle obowiązujących przepisów kryterium wyboru kandydata na stanowisko nauczyciela nie może stanowić płeć. Dyrektor szkoły dokonując naboru do pracy obowiązany jest bowiem do przestrzegania zasady równego traktowania wyrażonej w Kodeksie pracy. Zgodnie z art. 18^{3a} § 1 Kodeksu pracy pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także bez względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy. W myśl art. 18^{3b} § 1 pkt 1 Kodeksu pracy za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu uważa się różnicowanie przez pracodawcę sytuacji pracownika z jednej lub kilku przyczyn określonych w art. 18^{3a} § 1, którego skutkiem jest w szczególności odmowa nawiązania lub rozwiązanie stosunku pracy. W świetle art. 18^{3d} Kodeksu pracy osoba, wobec której pracodawca naruszył zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, ma prawo do odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalone na podstawie odrębnych przepisów.

Konstytucja RP zapewnia każdemu obywatelowi wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. Zawód nauczyciela w Polsce cieszy się mniejszym zainteresowaniem wśród mężczyzn. Jednak nie można tego wyjaśnić wyłącznie poziomem

wynagrodzeń, ponieważ wśród mężczyzn popularne są również zawody wynagradzane niżej niż zawód nauczyciela. Na wybór ścieżki zawodowej mogą wpływać wzajemnie powiązane ze sobą czynniki jak zainteresowania, kompetencje, preferowany charakter pracy oraz uwarunkowania społeczne, kulturowe czy ekonomiczne.

Jednocześnie uprzejmie wyjaśniamy, że do Ministerstwa Edukacji Narodowej nie docierały sygnały, aby mężczyźni byli dyskryminowani ze względu na płeć w naborach na stanowisko nauczyciela, ani też, aby nauczyciele mężczyźni byli źle postrzegani przez środowisko szkolne.

Jednocześnie uprzejmie wyjaśniam, że priorytetem przy dokonywaniu naboru do pracy na stanowiska nauczycieli powinny być potrzeby szkoły i uczniów. Niemniej jednak dokonywane i planowane zmiany w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli mające na celu podniesienie prestiżu zawodu nauczyciela mogą pozytywnie wpłynąć na decyzje mężczyzn w zakresie wyboru zawodu nauczyciela.

Obowiązujące dokumenty strategiczne odnoszące się do obszaru oświaty i wychowania takie, jak Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 i Polityka Cyfrowej Transformacji Edukacji, nie zawierają w tej chwili wskaźników i benchmarków opisujących różnice kompetencyjne między dziewczętami a chłopcami. Podczas przeglądów śródkresowych tych dokumentów możliwe jest jednak rozważenie umieszczenia w nich tego rodzaju elementów.

Odnosząc się do pytania 11 informuję, że przygotowując reformę edukacji „Reforma26 – Kompas jutra” Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy opracował Profil Absolwentki i Absolwenta⁷. W raportach i diagnozach towarzyszących tworzeniu profilu naukowcy zwracali uwagę na różnice psychospołeczne między płciami, które szkoła powinna wyrównywać.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Edukacji

Katarzyna Lubnauer
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

⁷ <https://ibe.edu.pl/pl/profil-absolwenta-i-absolwentki-zmiany-w-szkolach/>